

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โคเนื้อจัดเป็นสัตว์เลี้ยงที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจอย่างมากชนิดหนึ่งของประเทศไทย นอกจากโคเนื้อจะเป็นสัตว์ใช้งานที่มีความจำเป็นต่อเกษตรกรในชนบททั่ว ๆ ไปแล้ว เนื้อโคยังเป็นอาหารในชีวิตประจำวันที่ประชาชนนิยมบริโภคกัน ในปัจจุบันโคเนื้อที่เหลืออยู่ในประเทศไทยมีจำนวนลดลง (กรมปศุสัตว์, 2540) ในขณะที่ประชากรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น จึงได้มีการลักลอบนำเข้าโคเนื้อจากประเทศเพื่อนบ้าน จนทำให้เกิดปัญหาโรคระบาดสัตว์อยู่เป็นประจำ ส่วนเนื้อโคคุณภาพดีที่ใช้ประกอบอาหารตามโรงแรมและภัตตาคารใหญ่ๆ ตลอดจนที่ใช้ในการประกอบอาหารของบริษัท เช่น การบินไทยที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ก็เป็นเนื้อโคที่ต้องสั่งเข้ามาจากต่างประเทศเกือบทั้งหมด (กรมปศุสัตว์, 2540)

เมื่อปริมาณความต้องการเนื้อโคเพื่อบริโภคมีสัดส่วนที่สวนทางกันกับปริมาณโคเนื้อที่มีการเลี้ยงภายในประเทศเช่นนี้ จึงเห็นได้ว่าสถานการณ์ปัจจุบัน ประเทศไทยมีความจำเป็นที่จะต้องทำการเลี้ยงโคเนื้อเพื่อเพิ่มปริมาณโคเนื้อให้เพียงพอกับการบริโภค เพราะถ้าปริมาณการเลี้ยงโคเนื้อไม่เพียงพอแล้ว สถานการณ์ภายนอกก็จะอยู่ในภาวะที่ขาดแคลนเนื้อโค และต้องซื้อเนื้อโคมาบริโภคกันในราคาที่แพงขึ้น

โคเนื้อพันธุ์กำแพงแสน คือ โคเนื้อที่มีเลือดโคพันธุ์พื้นเมือง 25% โคเนื้อพันธุ์บราห์มัน 25% โคเนื้อพันธุ์ชาโรเลส์ 50% การสร้างโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสนเป็นการปรับปรุงพันธุ์โคพันธุ์พื้นเมืองที่มีอยู่ในประเทศไทย โคพันธุ์พื้นเมืองมีคุณสมบัติที่ดีคือ มีความสมบูรณ์พันธุ์ ได้แก่ เป็นสัตว์เร็ว ผสมติดง่าย ใ้ลูกทุกปี แม้ว่าจะได้รับอาหารที่ไม่ค่อยสมบูรณ์นัก แต่ที่ไม่สามารถนำโคพันธุ์พื้นเมืองมาเลี้ยงเป็นโคขุนในระบบธุรกิจได้ ทั้งนี้เพราะโคพันธุ์พื้นเมืองมีขนาดลำตัวเล็ก และอัตราการเจริญเติบโตช้า ต่อมาได้มีการปรับปรุงโคพันธุ์พื้นเมือง โดยการนำโคเนื้อพันธุ์บราห์มันมาผสมเพื่อให้ได้ลูกตัวโต และอัตราการเจริญเติบโตเร็วขึ้น แต่เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า โคอินเดีย (บราห์มันและฮินดูบราซิด) มีข้อด้อยเรื่องความสมบูรณ์พันธุ์ ยิ่งยกระดับเลือดโคเนื้อพันธุ์บราห์มันให้สูงขึ้นปัญหาการผสมติดยากก็ยิ่งมากขึ้น ถ้าหากได้รับอาหารไม่สมบูรณ์ก็จะไม่ยอมเป็นสัตว์ และคุณสมบัติของโคเนื้อพันธุ์บราห์มันที่ดีกว่าโคเมืองหนาวอีกประการหนึ่งคือเรื่องคุณภาพของเนื้อ ดังนั้นจึงรักษาเลือดโคพันธุ์พื้นเมืองไว้ 25% เพื่อให้คงความดีของความสมบูรณ์พันธุ์ และจำกัดเลือดโคเนื้อพันธุ์บราห์มันไว้เพียง 25% เพื่อให้ได้โครงสร้างใหญ่ขึ้นโดยที่เรื่องความสมบูรณ์พันธุ์ยังไม่เกิดปัญหา แล้วนำโคเนื้อพันธุ์ชาโรเลส์เข้ามาช่วยในการให้เนื้อและ

การเจริญเติบโต แต่โคเนื้อพันธุ์ชาโรเลส์เหมือนกับโคเมืองหนาวอื่นๆ ที่ไม่สามารถทนต่ออากาศร้อนของประเทศไทยได้ จึงจำกัดเลือดของโคเนื้อพันธุ์ชาโรเลส์ไว้เพียง 50% ลักษณะของโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสนมีสีขาวครีม - เหลืองทั้งตัว ลำตัวยาวและกว้าง ความลึกพอเหมาะ พ่อพันธุ์โตเต็มวัยหนัก 600-900 กิโลกรัม แม่พันธุ์โตเต็มวัยหนัก 400-600 กิโลกรัม (สมาคมโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสน, 2541)

คุณลักษณะของโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสนมีปรากฏให้เห็นในการประกวดในงานโคเนื้อแห่งชาติ และงาน Worldtech 95 ซึ่งโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสนได้รับรางวัลโคที่เป็นสุดยอดโคเนื้อแห่งปี โดยมีพันธุ์ที่ส่งเข้าประกวดได้แก่ โคเนื้อพันธุ์บุราห์มัน โคเนื้อพันธุ์ลูกผสมโคเมืองร้อน โคเนื้อพันธุ์เดรัท์มาสเตอร์ และโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสน

เนื่องจากโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสน เป็นโคเนื้อพันธุ์แรกๆ ที่พัฒนาขึ้นเองในประเทศไทย จนกระทั่งเป็นที่ยอมรับของวงการโคเนื้อและสามารถชนะโคเนื้อพันธุ์อื่นๆ ซึ่งส่งพันธุ์มาจากต่างประเทศในราคาแพงได้ ผู้วิจัยเห็นว่าควรจะได้มีการศึกษาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสน เช่น ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยทางด้านสังคม ตลอดจนปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะทำให้ทราบข้อมูลเพื่อเป็นพื้นฐานการกำหนดแนวทางในการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสนแก่เกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ปริมาณการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสนเพียงพอกับความต้องการบริโภคภายในประเทศและลดการเสียดุลการค้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสนของเกษตรกรรายย่อยในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะของเกษตรกร ในการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

งานวิจัยเรื่องนี้ หน่วยงานของภาครัฐบาลและเอกชนสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางพื้นฐานในการปรับปรุงการดำเนินงานส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร ตลอดจนนักวิจัยและผู้สนใจการศึกษาในด้านนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการขยายขอบเขตการวิจัยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น

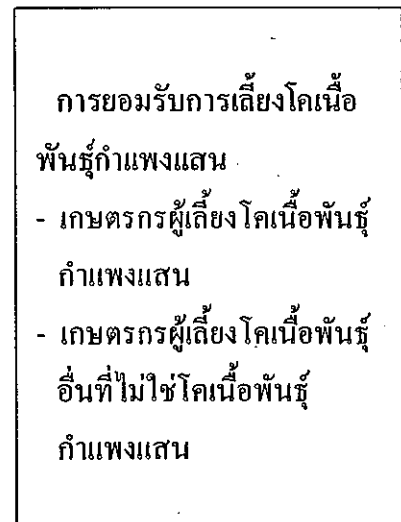
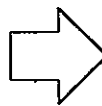
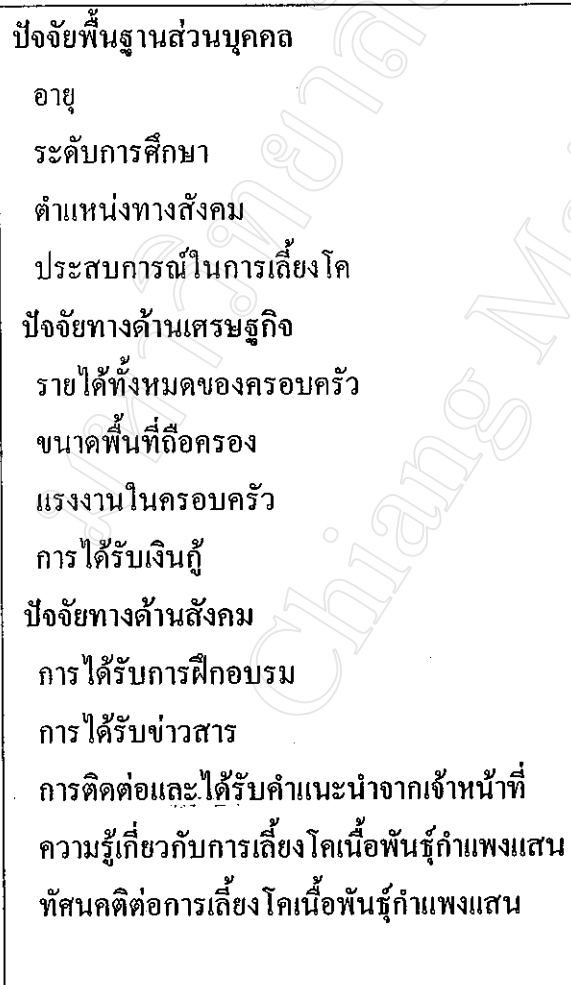
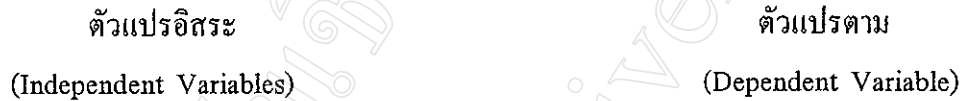
สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรมีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคนมเนื้อพันธุ์กำแพงแสน

ขอบเขตและวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคนมเนื้อพันธุ์กำแพงแสนของเกษตรกรรายย่อยในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์

โคเนื้อพันธุ์กำแพงแสน หมายถึง โคเนื้อที่มีเลือดโคพันธุ์พื้นเมือง 25% โคเนื้อพันธุ์บราห์มัน 25% โคเนื้อพันธุ์ชาโรเลส์ 50%

ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสน หมายถึง ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

การยอมรับ หมายถึง การที่เกษตรกรทำการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสน

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรรายย่อยผู้เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสนไม่เกิน 20 ตัว ในอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

อายุ หมายถึง อายุเต็มของเกษตรกร

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของเกษตรกร ที่ได้รับจากสถาบันการศึกษาต่างๆ

ตำแหน่งทางสังคม หมายถึง ตำแหน่งอย่างเป็นทางการของเกษตรกรในหมู่บ้าน เช่น กำนัน สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

ประสบการณ์ในการเลี้ยงโค หมายถึง จำนวนปีที่เกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อทั่วไป

รายได้ทั้งหมดของครอบครัว หมายถึง รายได้ในฟาร์มและนอกฟาร์มของครอบครัวเกษตรกรในรอบปีที่ผ่านมา

ขนาดพื้นที่ถือครอง หมายถึง ขนาดพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรซึ่งได้แก่ พื้นที่ที่เป็นของตนเองและเช่าของผู้อื่น

แรงงานในครอบครัว หมายถึง จำนวนแรงงานในครอบครัวในการดำเนินการเกษตร

การได้รับเงินกู้ หมายถึง การที่เกษตรกรกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินทั้งในระบบและนอกระบบเพื่อนำมาใช้จ่ายในการเลี้ยงโคเนื้อ

การได้รับการฝึกอบรม หมายถึง เกษตรกรได้ผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสน จากเจ้าหน้าที่ของกรมปศุสัตว์และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

การได้รับข่าวสาร หมายถึง การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับความรู้ทางเกษตร ตลอดจนข่าวสารการนัดหมายเกี่ยวกับกิจกรรมของกลุ่มผู้เลี้ยงโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสน จากแหล่งต่างๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ นิตยสารทางการเกษตร หนังสือพิมพ์ หอกระจายข่าวของหมู่บ้าน จากเจ้าหน้าที่และเพื่อนบ้าน

การติดต่อและได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่ หมายถึง การพบปะพูดคุยในเรื่องที่เกี่ยวกับโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสนระหว่างเกษตรกรกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมทั้งในส่วนของกรมปศุสัตว์และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสน หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับการผลิต เช่น การจัดการ อาหาร การเจริญเติบโต และ ความรู้เกี่ยวกับการตลาด เช่น ต้นทุนและผลตอบแทน สถานที่ทำการซื้อ-ขาย ของโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสน

ประกอบไปด้วยคำถามต่างๆแบบมีตัวเลือกซึ่งแต่ละคำถามได้ให้คะแนนเท่ากันคือ 1 คะแนน ถ้าเกษตรกรตอบคำถามถูกได้ 1 คะแนน ถ้าเกษตรกรตอบคำถามผิดได้ 0 คะแนน

ทัศนคติต่อการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสน หมายถึง ทัศนคติทั่วไปที่มีต่อการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์กำแพงแสนเกี่ยวกับการเริ่มต้นเลี้ยง ต้นทุนและการดูแลเอาใจใส่

ใช้วิธีวัดเป็น 3 ระดับคือ “เห็นด้วย” “ไม่แน่ใจ” “ไม่เห็นด้วย” โดยมีการให้คะแนนสำหรับคำถามเชิงบวกดังนี้

เห็นด้วย	ให้คะแนน	3 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	1 คะแนน

สำหรับคำถามเชิงลบมีการให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วย	ให้คะแนน	1 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	3 คะแนน